

Datum 2024-04-10

Ärendenummer SLK-2024-00080

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till

ju.L4@regeringskansliet.se

Diarienummer Ju2024/00057

Göteborgs Stads yttrande över remissen – Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1)

Göteborgs Stad ställer sig i huvudsak positiv till de förslag till ändringar som föreslås i utredningen. Samtidigt ska poängteras att problematiken kring offentliganställdas utsatthet mot våld, hot och trakasserier kommer att kvarstå även efter att förslagen eventuellt genomförs. Enbart ett utökat straffrättsligt skydd för tjänstemän och vissa mindre administrativa förändringar bedömer Göteborgs Stad inte vara tillräckligt. Göteborgs Stad beklagar därför att utredningsdirektivet inte varit bredare så att även andra möjliga åtgärder för att minska utsatthet och möta behovet av stöd och skydd kunnat utredas. Exempelvis har Sveriges Kommuner och Regioner framfört förslag om att våld och hot mot offentlighetsanställda skulle kunna ses som brott begångna mot verksamheten, där verksamheten skulle kunna stå som målsägande i stället för den enskilda tjänstepersonen.

Utredningen har haft ett fokus på få typer av offentliga verksamheter. Det innebär att det saknas djupare analyser utifrån en bredare ansats av målgrupper, exempelvis minderåriga inom skolans verksamheter, enskilda inom funktionsstödsverksamheterna och hyresgäster inom bostadsbolagen. De anställda som arbetar med exempelvis dessa målgrupper står inför olika svåra utmaningar när det gäller att hantera våld, hot och trakasserier och många anställda står helt utanför det förstärkta straffrättsliga skyddet i 17 kap. brottsbalken. Detta hade kunnat belysas mer och hanteras inom ramen för utredningens uppdrag.

Göteborgs Stad anser därför att det är av vikt regeringen tillsätter utredningar på området som kan ta ett brett grepp om problematiken. Den utredning som tillsatts för att utreda ett förstärkt skydd för personuppgifter på tryck- och yttrandefrihetsområdet framstår som ett bra steg på den vägen.

Ett förstärkt straffrättsligt skydd för tjänstemän

Göteborgs Stad instämmer i de överväganden och bedömningar som utredningen redovisat i denna del och tillstyrker de förslag till ändringar som föreslås.

Förslagen bedöms medföra ett stärkt straffrättsligt skydd för en stor del av kommunens anställda, både för de som utövar myndighetsutövning eller har uppgifter med anknytning till myndighetsutövning och för de som omfattas genom att de utövar viss samhällsnyttig funktion, vilket Göteborgs Stad välkomnar. Särskilt positivt är det att brottet förolämpning av tjänsteman införs i 17 kap. brottsbalken och att hot mot tjänsteman i 17 kap. 1 § föreslås omfatta även hot om brottslig gärning och inte bara hot om våld, vilket innebär att exempelvis förtäckta hot och hot mot närstående skulle täckas av det förstärkta straffrättsliga skyddet som 17 kap. innebär.

Göteborgs Stad instämmer vidare i att det inom ramen för denna utredning inte framstår som lämpligt att föreslå att det nya brottet förolämpning av tjänsteman även skulle omfatta personer som utövar viss samhällsnyttig funktion. Kärnan i syftet bakom det förstärkta straffrättsliga skyddet i 17 kap. brottsbalken är det ska vara extra straffvärt att angripa den offentliga maktutövningen. Att då utvidga det förstärkta skyddet alltför brett kan riskera att urvattna allvaret i att angripa just maktutövningen, och i stället i praktiken innebära en allmän straffskärpning. Om allmän straffskärpning är det som eftersträvas kan det vara mer ändamålsenligt att förstärka det straffrättsliga skyddet i det redan befintliga förolämpningsbrottet. Det är trots detta av vikt att tillämpningsområdet för den nya bestämmelsen utreds vidare för att om möjligt ytterligare förstärka det straffrättsliga skyddet för kommunens anställda.

Minskad exponering av namn i handlingar

Sammantaget instämmer Göteborgs Stad i de bedömningar och förslag som utredningar redovisat i denna del och tillstyrker de förslag till ändringar som föreslås. Starka insyns- och rättssäkerhetsskäl motiverar nuvarande ordning och större ingrepp i denna framstår inte som lämpligt och proportionerligt utifrån dess nackdelar och risken att sådana åtgärder ändå inte nödvändigtvis motverkar otillbörliga ageranden i någon större utsträckning för de offentliganställda som är mest utsatta.

Förslaget att i vissa fall underrätta om beslut utan att ange beslutsfattarens namn skulle kunna avvärja vissa ageranden i affekt och framstår därför som ett befogat förslag. Däremot anser Göteborgs Stad att utredningen kunde ha föreslagit ett bredare tillämpningsområde för bestämmelsen. Enligt förslaget

ska det typiskt sett krävas någon konkret omständighet som medför risk för våld, hot eller trakasserier för att motivera att namn inte anges i ett enskilt fall. Göteborgs Stad anser att bestämmelsen bör kunna utformas så att det inte krävs något konkret underlag, utan att det skulle kunna räcka med att det är fråga om en viss typ av ärende eller att en handläggare bedömer det som lämpligt utifrån kortare kontakter med den berörda personen. En sådan bestämmelse skulle kunna användas betydligt mer proaktivt utan att något motstående intresse åsidosätts oproportionerligt.

Göteborgs Stad bedömning är dock att den föreslagna bestämmelsen har en marginell effekt på att minska utsattheten för berörda personalgrupper.

Skydd för offentliganställdas uppgifter

Göteborgs Stad instämmer i utredningens bedömning att det befintliga skyddet med personaladministrativ sekretess ger ett generellt starkt skydd för offentliganställdas personuppgifter.

Nuvarande reglering är emellertid svårtillämpad och det starkaste skyddet främst möjligt att tillämpa när något redan har hänt eller risken för det är överhängande. En hänvisning till 39 kap. 3 § 1 stycke OSL riskerar också många gånger att provocera den som begär ut uppgiften och därmed eskalera situationen. I anslutning till detta bör också påpekas att bestämmelsen i 21 kap. 7 § OSL är lätt att komma runt, med följden att det är enkelt för den som vill att exempelvis kartlägga anställda på en myndighet. Göteborgs Stad tillstyrker därför utredningens alternativa förslag om starkare skydd inom den personaladministrativa verksamheten.

Förslaget innebär att namn skulle kunna hemlighållas i fler fall, sekretess kunna användas mer proaktivt för utsatta myndigheter och vissa av de luckor som uppstår vid tillämpningen av 21 kap. 7 § OSL kunna täppas till. Det framstår som en rimlig avvägning utan alltför stora ingrepp i befogade krav på insyn och rättssäkerhet.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning i att mer genomgripande förändringar av folkbokföringssekretessen behöver utredas ordentligt och att det därför inte framstår som lämpligt att lämna sådana förslag inom ramen för den här utredningen. Vidare framstår de skyddsåtgärder som finns i form av sekretessmarkering, skyddad folkbokföring och fingerade personuppgifter som ändamålsenliga och proportionerliga för att skydda offentliganställda när så krävs och behöver därför inte kompletteras. Som utredningen framhåller är emellertid sådana skyddsåtgärder ofta betungande för den enskilde och därför inte eftersträvansvärda.

Göteborgs Stad instämmer vidare att offentliganställdas arbetsgivare behöver ta ett ansvar för rutiner och strategisk hantering av personalens personuppgifter för att dessa ska kunna skyddas förebyggande och till så liten ansträngning och med så lite ingripande för den enskilde som möjligt.

Göteborgs Stad välkomnar den utredning som tillsatts för att se över grundlagsskyddet för söktjänster på internet som offentliggör bland annat personuppgifter om adress, telefonnummer, civilstånd och andra uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden (dir. 2023:145).

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade Jörgen Fogelklou (SD) som yttrande en skrivelse från den 3 april 2024, se bilaga.

Göteborg den 10 april 2024
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande angående Remiss från Justitiedepartementet - Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1)

Sverigedemokraterna förespråkar att skyddet för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier stärks. Ett steg på vägen är införande av nya brott, som förolämpning mot tjänsteman och angrepp mot tjänsteman, och att dessa brott ska åtalas offentligt.

Att skydda de offentliganställda bör ges större vikt än tidigare. Vi instämmer med utredningens förslag om att stärka personalens ställning genom skärpta straffskalor för brott mot tjänstepersoner. Även att minska exponeringen av offentliganställdas namn och öka skyddet för deras uppgifter samt att införa brottet otillåten påverkan.

Genom att brottsklassa förolämpning mot tjänsteman ges tydliga signaler att samhället inte tolererar kränkningar mot tjänstepersoners värdighet eller självkänsla. Dock kvarstår problemet med att rädsla för hot och trakasserier, kombinerat med kravet på att offentligt anställda måste lämna sina namn och personuppgifter i rättsprocessen, kan avskräcka dem från att polisanmäla incidenter där de blivit utsatta.

Brottet otillåten påverkan är en nödvändig åtgärd för att kunna lagföra och bekämpa de individer som begår otillåten påverkan och de handlingar som idag inte är straffbara, såsom grova förolämpningar, obehagliga mejl, sms eller samtal, samt skuldbeläggning, oavsett om den offentligt anställda utövar myndighetsutövning eller ej. Detta kan bidra till att skapa en tryggare arbetsmiljö för offentligt anställda och minska risken för hot och trakasserier.

Vid en polisanmälan ska polisen ha resurser att hantera och utreda den. Om ingenting görs efter en polisanmälan kan det förvärra situationen för den som anmälde, och istället för att signalera att hot och våld inte accepteras, kan en nedlagd utredning tolkas som att inget brott förelåg. Det kan även leda till en uppfattning att det är riskfritt att hota eller trakassera offentligt anställda. Det är därför viktigt att polisen tillförs resurser och att anmälningar tas på allvar för att skapa trygghet och förtroende för rättsväsendet.